

Patrimoni Artístic: Vies d'Estudi i Tècniques d'Anàlisi

2015/2016

Codi: 43006

Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313768 Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic	OB	0	1

Professor de contacte

Nom: Montserrat Claveria Nadal

Correu electrònic: Montserrat.Claveria@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Els treballs d'aquest mòdul es poden presentar en català, castellà, italià, francès i anglès

Equip docent

Mariano Carbonell Buades

Montserrat Claveria Nadal

Félix Ibáñez Fanes

Eduardo Carrero Santamaria

Prerequisits

Cap.

Objectius

El programa del Mòdul 1 té un caràcter investigador i constitueix el primer pilar del curs pel que fa a la iniciació a la recerca. El mòdul s'articula a l'entorn de 4 seminaris centrats en un tema d'estudi. L'objectiu dels seminaris consisteix a acostar l'estudiant al procés de "fabricació" de la recerca en matèria artística; s'examinen les seves fases, metodologies, fonts i tècniques, així com la diversitat de punts de vista que entren en joc o cal tenir en compte en un procés d'investigació.

Competències

- Avaluar d'una manera realista i honesta el grau de rigor del treball propi.
- Conèixer i comprendre els sistemes d'anàlisi propis i aliens de la investigació del patrimoni artístic, la teoria i la història de l'art.
- Definir, projectar, planificar i elaborar un treball d'investigació de l'àmbit de la història de l'art i del patrimoni artístic, crític, amb aportacions originals i seguint els paràmetres científics actuals.
- Discriminar entre investigació rellevant i divulgació cultural.
- Organitzar el temps i els recursos propis en el desenvolupament de projectes d'investigació: establir objectius, temporització i compromisos d'actuació.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, encara que sigui incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Reconstruir i analitzar críticament les posicions dels principals investigadors actuals del patrimoni artístic, utilitzant les categories i el lèxic que els caracteritzen.
- Sintetitzar i integrar de manera sistemàtica els principals elements d'informació significativa per a l'activitat investigadora i professional.
- Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar d'una manera realista i honesta el grau de rigor del treball propi.
2. Conèixer disciplines, així com mètodes i tècniques d'anàlisi per a la interpretació del patrimoni artístic, com ara la paleografia, l'epigrafia, l'arqueometria i les diferents anàlisis usades pel restaurador.
3. Conèixer els tipus d'argumentació i les maneres de presentar els resultats d'altres investigadors de manera que siguin útils per a l'enfocament i desenvolupament de la investigació pròpia.
4. Discriminar entre investigació rellevant i divulgació cultural.
5. Distingir mètodes d'anàlisi practicats per l'historiador de l'art per a l'estudi i la interpretació del patrimoni artístic, com ara el formal, l'estilístic, l'iconogràfic i el comparatiu.
6. Dur a terme un projecte de treball d'investigació de manera ben argumentada i planificada.
7. Identificar les principals metodologies pròpies i alienes necessàries per desenvolupar un treball d'investigació.
8. Interpretar les obres d'art d'una manera integral.
9. Organitzar el temps i els recursos propis en el desenvolupament de projectes d'investigació: establir objectius, temporització i compromisos d'actuació.
10. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
11. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, encara que sigui incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
12. Sintetitzar i integrar de manera sistemàtica els principals elements d'informació significativa per a l'activitat investigadora i professional.
13. Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Continguts

Seminari 1

Tema: *El retrat escultòric: d'imatge de representació a peces de col·lecció*

Professora: Montserrat Claveria

1. El retrat escultòric. Imatges de representació
  - 1.1 Pentinats, expressió i missatges
  - 1.2 El llenguatge del cos
  - 1.3 Altres paràmetres d'anàlisi dels retrats grecoromans
2. El retrat escultòric. Peces de col·lecció
  - 2.1 El retrat d'estil clàssic en les col·leccions antiquàries
  - 2.2 Paràmetres d'anàlisi del retrat d'estil clàssic

3. Assistència a la quarta sessió del Simposi internacional *VIRI ANTIQUI. El retrat escultòric masculí en les col·leccions antiquàries. Propietats, funció, processos de restauració i de transformacions durant la seva història* i a la conferència de clausura d'aquest simposi pronunciada pel Dr. Stephan Schroeder (Cap del Departament d'Escultura Clàssica i del Renaixement, Museo Nacional del Prado) "El "Ps. Vitelio" y su repercusión en la Venecia del siglo XVI". Museu d'Arqueologia de Catalunya, 3 de desembre de 2015.

Seminari 2

Tema: *La ciutat medieval des d'una perspectiva patrimonial. Urbanisme i ús social de l'espai.*

Professor: Eduardo Carrero Santamaría (UAB)

1. La ciutat medieval. De Carcassona a la realitat històrica impossible.
Urbanisme medieval al segle XIX. Planificació i generació. Muralls i defenses. Trama urbana i parcel·lària. Infraestructures urbanes. Edificis significatius. L'ordenació social de l'espai. Urbanisme i minories socials.
2. Urbanisme i patrimoni immaterial
El calendari litúrgic. Urbanisme i escenari festiu. Preparar la ciutat per a la festa: espai, instal·lacions, arquitectures efímeres. Les grans processons. Les entrades reials.
3. Ciutat medieval i gestió del patrimoni.
Història de l'art i patrimoni urbà. Els catàlegs urbanístics. La gestió del patrimoni urbà al començament del segle XXI: Ciutat medieval i turisme. Plans de dinamització cultural. La invenció contemporània de la ciutat medieval.
4. Exemple pràctic: El cas de Barcelona.
5. Visita a la ciutat de Barcelona. MUHBA, Gòtic i Born.

Seminari 3

Tema: *El Palau de la Generalitat de Catalunya, a cent anys de Puig i Cadafalch*

Professor: Marià Carbonell (UAB)

Després de dos segles d'abandonament, que van des de la implantació del Decret de Nova Planta fins a l'inici del segle XX, el Palau de la Generalitat va recuperar la funció representativa i la dimensió simbòlica, vinculades als ideals de restauració de l'autonomia política i a la voluntat de consolidació d'una consciència col·lectiva de catalanisme, gràcies a la creació de la Mancomunitat de Catalunya. L'impulsor del projecte va ser Prat de la Riba, ja des de l'època de president de la Diputació de Barcelona. Per recuperar aquest "altíssim monument patriòtic", Prat va endegar una dràstica campanya de restauració arquitectònica i l'elaboració de la primera monografia publicada sobre l'edifici, dues tasques que va encomanar a Puig i Cadafalch, el qual va comptar amb la col·laboració de Miret i Sans per al treball de recerca documental. L'objectiu d'aquest seminari és revisar i posar al dia la monografia esmentada, assenyalant els avenços historiogràfics i metodològics fets fins a l'actualitat.

1. Presentació i justificació. Historiografia. La història de les restauracions: Josep Bori, executor del programa de Puig i Cadafalch, Rubió i Bellver al servei de la Diputació primoriverista.
2. L'edifici gòtic en l'arquitectura civil del segle XV a Catalunya. L'escultura aplicada -Guadaira Macías (UB)-.
3. La capella gòtica, noves recerques. L'arquitectura. El parament: el tresor. Els dissenys de Bernat Martorell: retaule, frontal i tern.
4. El palau confiscat. De 1714 a la Generalitat actual. Les decoracions del Saló de Sant Jordi: el programa original i la decoració actual -Marià Carbonell-, Torres-Garcia -Núria Llorens-.
5. Visita programada a l'edifici (necessàriament, per qüestions de protocol, només es pot realitzar un dissabte al matí).

Seminari 4

Tema: *Picasso i l'escriptura*

Professor: Fèlix Fanés (UAB)

Amb aquestes tres sessions es vol familiaritzar l'estudiant amb la preparació d'exposicions a partir de la investigació d'un tema original (o amb aspectes encara inexplorats). Per això s'ha triat l'obra de teatre, *Le Désir attrapé par la queue* (*El desig atrapat per la cua*), que Pablo Picasso va escriure entre el 14 i el 17 de gener de 1941, una de les peces més atractives de la seva no gens menor producció literària, iniciada el 1935.

1. Picasso i l'escriptura: poesia i teatre. El llenguatge pictòric de Picasso des de la segona meitat dels 30 fins al començament dels 40. Presentació de l'obra de teatre *Le Désir attrapé par la queue*.
2. Anàlisi i discussió de *Le Désir attrapé par la queue*. Les representacions. Com plantejar una exposició a partir d'una recerca. Com convertir conceptes en imatges. L'espai en tant que narració. L'espai com a suport. Peces i tipus de peces. Paper dels textos i el catàleg.

Proposta d'exposició. Anàlisi i discussió.

Metodologia

Classes expositives, conferències i visites a conjunts artístics. Es valorarà la participació dels estudiants a classe.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Conferències i visites a conjunts artístics.	16	0,64	3, 8, 10, 11, 13

Avaluació

Assistència i participació activa als seminaris 30 %

Presentació escrita del projecte del treball de fi de màster 70 %

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa als seminaris	30 %	279	11,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Presentació escrita del projecte del treball de fi de màster	70 %	5	0,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Els professors oferiran i comentaran a classe la bibliografia corresponent al seu tema del programa.